

Signaleringsrapportage Travers Welzijn / Zwolle

Maart 2021

Vanwege de impact van Covid-19 op onze werkzaamheden hebben we er voor gekozen om de jaarlijkse signaleringsrapportage van Travers Welzijn op te splitsen in twee onderdelen:

- Signalen: Gevolgen Covid-19
- Signalen: Overig

In dit document staan de gevolgen die wij hebben gesignaleerd ten gevolge van Covid-19 beschreven.

Signalen: Gevolgen Covid-19

Vanaf de aanvang van de Corona maatregelen geldt het sociaal werk expliciet als een cruciaal beroep. Dit betekent dat wij onze werkzaamheden in de frontlinie hebben kunnen voortzetten. In de praktijk hebben we - zeker gedurende de eerste lockdown – ervaren dat het klopt dat onze medewerkers van cruciaal belang zijn in het leven van kwetsbare bewoners. Daar waar veel hulpverlening abrupt stopte en alleen op afstand was hebben wij vanuit presentie de verbinding met bewoners kunnen behouden en daarmee veel extra leed en achterstand kunnen voorkomen. Hoe we dit op vele creatieve manieren opgepakt hebben kunt u teruglezen in onze halfjaarrapportage van augustus 2020 en in onze jaarrapportage die later dit jaar klaar zal zijn.

Jeugd

Gedurende de eerste lockdown was vrij snel duidelijk dat veel ouders moeite hebben met het ondersteunen van hun kinderen bij het thuisonderwijs. De oorzaken hiervan zijn o.a. het feit dat ouders de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn, zij de thuisopdrachten niet begrijpen, noodzakelijke programma's niet kunnen installeren, broertjes/ zusjes benodigde digitale middelen moeten delen en/of er geen digitale middelen zijn om de lessen te kunnen volgen. Een helder signaal dat in de optelsom betekent dat veel ouders – nu en in de toekomst - niet in staat zijn om vanuit huis een oplopende ontwikkelingsachterstand van hun kinderen te voorkomen of in te lopen. Extra ondersteuning (educatief, digitaal, praktisch en pedagogisch) in de thuissituatie is voor deze ouders en kinderen noodzakelijk. Positief is dat veel basisscholen de samenwerking met ons gezocht hebben en ouders de vrijwillige hulp geaccepteerd hebben waardoor we 70 tot 100 kinderen hebben kunnen helpen - met een digitaal taalmaatje - bij het thuisonderwijs.

Alleenstaande moeders hebben het extra zwaar. Door de lockdown hebben ze er meer verantwoordelijkheden – zoals het thuisonderwijs - bij gekregen naast de dagelijkse zorg voor hun kinderen en het regelen van administratie en praktische zaken. Niet iedere moeder heeft daarbij de tools om deze vorm van zelfstandig onderwijs te begeleiden.

Jongeren

We signaleren bij jongeren veel onzekerheid over het gebrek aan perspectief op het gebied van school, stage en werk. Ook missen zij de vrijheid en experimenteerruimte die in deze leeftijdsfase zo enorm belangrijk is. We zien jongeren die als gevolg hiervan uitdagingen bewust op straat opzoeken, maar ook dat het gebrek aan uitdaging bij jongeren kan leiden tot passief gedrag. Op sociaal gebied ervaren jongeren enerzijds dat vriendschappen of vriendengroepen uit elkaar vallen. Anderzijds zijn er ook jongeren die elkaar tegen de richtlijnen in blijven

opzoeken vanuit een grote behoefte aan sociaal contact. Een andere groep die we signaleren, zijn de jongeren die zich consequent aan de maatregelen houden, maar daardoor minder zichtbaar zijn geraakt. Juist de jongeren in kwetsbare situaties baren ons hierbij zorgen, de stijgende zorgen over vereenzaming grijpen ons allemaal aan. De afstemming in de context van deze jongeren is hierbij nog belangrijker geworden. Denk hierbij aan ouders, mentoren, jongerenwerkers, sociaal wijkteam, leerplicht etc.

We signaleren dat er veel jongeren zijn die een kloof ervaren tussen hen en de overheid. Dit signaal loopt op twee sporen. Ten eerste hebben deze jongeren het gevoel niet gezien en gehoord te worden, daarnaast hebben ze last van de beeldvorming dat jongeren niet solidair zouden zijn of zelfs het probleem vormen. Het gebrek aan vertrouwen in de overheid betekent overigens niet dat er geen wens is deze relatie te verbeteren. Veel jongeren hebben de behoefte om gelijkwaardig in gesprek te gaan. Dit is opgepakt in een aantal online contacten tussen jongeren, jongerenwerk en gemeenteraadsleden.

Uitspraken jongeren

'We kunnen vaak ook prima onze mening vertellen en wat we nodig hebben. Maar daar wordt nooit naar gevraagd voor mijn gevoel. Of er wordt wel in gesprek gegaan, maar wat wordt er dan mee gedaan? Ik wil jullie best een keer meenemen door Zwolle en aantal dingen vertellen en plekken laten zien.'

'Ik hoor heel veel dat jongeren het gevoel hebben dat ze niet gezien of gehoord worden; er wordt over hen gepraat en niet mét hen, is de sfeer heel erg en daarom hebben ze er niet veel vertrouwen in.'

'Niet alleen trouwens het niet gehoord worden, maar ook telkens dat we niet solidair zouden zijn. Jongeren hebben het overgrote deel van hun sociale leven opgeofferd, mogen de schulden gaan afbetalen tot ze erbij neervallen voor een virus dat in zeer beperkte mate gevaarlijk voor henzelf is en toch worden ze ervan beticht niet solidair te zijn als het even teveel wordt.'

De meeste jongeren zitten nu bijna de hele dag thuis. Voor jongeren die naar school gaan en voor studenten wordt het steeds moeilijker motivatie voor school- en studiewerk te vinden. Dit wordt bemoeilijkt door het gebrek aan geschikte, en van de privésituatie gescheiden, studeerruimte waar jongeren zich kunnen concentreren. Daarnaast is het sociale contact voor sommigen een voorwaarde om te leren; ook dat is moeilijk nu. De roep om plekken te realiseren waar jongeren samen kunnen studeren op anderhalve meter afstand is groot. Door de coronacrisis is het dagritme van veel jongeren verstoord. Ze hoeven hun bed 's ochtends niet uit, om naar school of werk te gaan, hierdoor gaan ze later slapen. Sommigen van hen ervaren geen doel. Het ontbreken van een ritme kan grote psychische gevolgen met zich mee brengen. Weten dat een ritme hebben belangrijk is, is niet altijd genoeg om er ook verandering in te brengen, zo geven jongeren aan.

Naast de hierboven genoemde signalen geven jongeren zelf aan dat ze last hebben van het gebrek aan duidelijkheid vanuit de politiek naar studenten, dat jongeren moeite hebben hun energie kwijt te raken, dat veel jongeren zich zorgen maken om andere jongeren en dat sommigen een angst ervaren om kritisch te zijn. Een ander signaal dat naar voren komt is dat bij veel jongeren de drempel hoog ligt om hulp te vragen.

Veel kwetsbare jongeren die ondersteuning behoeven middels dagbestedingstrajecten of leer- en werktrajecten zijn nog harder geraakt. Deze trajecten hebben langdurig stilgelegen, liggen nog steeds stil of zijn inmiddels gestopt zonder alternatief. Het perspectief voor deze jongeren is nog verder uit beeld komen te liggen.

Veel jongeren/studenten hebben hun bijbaantje verloren en hebben daardoor aanmerkelijk minder inkomsten. Dit levert financiële stress op. Een aantal van hen komt niet meer rond en belanden in de schulden, moeten geld

lenen bij ouders of binnen het sociale netwerk of zeggen kamers (en soms zelfs ook de studie) op en gaan noodgedwongen weer thuis wonen.

Volwassenen

Op straat zien we dat de drugsproblematiek groter wordt, omdat dealers vrij spel hebben. Psychische problematiek komt sneller aan het licht door dat mensen zich bij familie of op straat bevinden. Extra begeleiding viel stil vooral in de eerste lockdown wat een grote claim heeft gelegd op de welzijnswerkers.

Financiële problematiek en relationele problemen namen enorm toe. Zo ook huiselijk geweld. Door de corona waren mannen vaker thuis in deze periode. Hierdoor geven bijvoorbeeld onze bezoekvrouwen aan vaker huiselijk geweld tegen te komen tijdens huisbezoeken. Ook horen zij van bewoners die een uitkering krijgen, dat ze heel moeilijk kunnen rondkomen. Veel bewoners hebben een achterstand in huur, elektriciteit, gas etc.

Nederlandse taal en digitale vaardigheden zijn bij veel bewoners zwak ontwikkeld; bewoners lopen vast in digitale systemen van organisaties en Nederlandse media wordt door lang niet iedereen gevolgd. Online contact of overleg is voor hen geen optie. Opvallend was dat de Eritrese doelgroep een enorme digitale achterstand heeft. Bij vooral de vrouwen is een grote groep analfabeten.

De psychische problematiek nam toe bij vluchtelingen die een oorlogssituatie hebben meegemaakt (heropleving trauma's, depressies, stress). Hulpverlening en/of psychologische zorg bleek via schermcontact bij deze groep niet goed te werken. Er bleek ook een groot gebrek aan psychologische zorg in eigen taal.

Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond sloegen door in de hygiënemaatregelen (overmatig schoonmaken, gekochte artikelen met chloor/azijn etc. afnemen).

Door corona ligt het sociale leven stil, thuis blijven, anderhalve meter, geen sociale activiteiten. Veel van onze kwetsbare doelgroepen komen hierdoor in de problemen:

- Ouderen, laaggeletterden, mensen met beperkingen, gezinnen hebben te maken met gestapelde problematiek.
- Mantelzorg of dagbesteding valt weg.
- Veel relatieproblematiek, huiselijk geweld, eenzaamheid, financiële problemen (familie in het buitenland moet ook geholpen worden).
- Overschakelen naar de online maatschappij is voor veel mensen te moeilijk.
- Conflicten tussen ouders en de jonge generatie.
- Mensen hebben hun baan verloren; veel zzp'ers zijn zwaar getroffen.
- Financiële problemen doordat men meer consumeerde dan normaal gesproken het geval was.
- Geen speelgoed, laptops.
- Ouders laten de kinderen niet meer buiten spelen uit angst voor corona.

Zowel de spanning als het letterlijke méér aan huis zijn geweest, verhoogt de frustratie over woon- en leefgeluiden meekrijgen van elkaar en de wrijving tussen verschillende leefstijlen die samen met elkaar in een flat of straat wonen.

Nepnieuws en complottheorieën rondom corona deden veel de ronde zowel bij de bewoners met een migratieachtergrond als bij bewoners met een laag sociaal-economische status. Het belang van betrouwbare informatie en deze te vertalen in de eigen taal of naar eenvoudig taalgebruik was een hele uitdaging.

Door corona liggen ook veel vrijwilligersorganisaties, voorveldplekken, stil. Sommigen maakten na de versoepelingen in het voorjaar een start, maar dit is nog mondjesmaat. Hierdoor zijn er minder vrijwilligersplekken. Organisaties zijn ook bezig om hun eigen vrijwilligers weer een plek te bieden en dit in goede banen te leiden. Wat betekent dat voor de toekomst en hoe kijken we met elkaar vanuit beleid en uitvoering naar participatie? De tweede lockdown eind 2020 maakt dat het van belang is hier begin 2021 aandacht voor te hebben. Instroom bij gecontracteerde partijen binnen Goede dagen & Perspectief neemt medio 2020 toe. Dit zal vermoedelijk te maken hebben met de zorg-/hulpvraag die is toegenomen door corona. De maatregelen rondom het coronavirus zorgen er in 2020 voor dat deelnemers niet meer naar hun afspraken, activiteit of vrijwilligersplek kunnen. Dit is voor verschillende deelnemers zeer ingrijpend, juist nu ze de stap hebben gezet om in beweging te komen. De inzet en ondersteuning door de trajectcoaches van Dock24 zal mogelijk intensiever zijn om deze inwoners opnieuw te motiveren en te activeren.

Tijdens de Lockdown periodes zijn ook wij positief verrast met de vele bewonersinitiatieven die plaatsgevonden hebben. We zagen ook extra veerkracht van individuele bewoners en er kwam veel samenwerking op gang. Naast de bestaande samenwerkingen ontstonden er ook nieuwe samenwerkingen tussen bewoners en organisaties op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

De rol van onze bezoekvrouw bleek cruciaal in Corona tijden, deze sleutelfunctie maakte het verschil voor de meest kwetsbare bewoners (met een migratieachtergrond, eenzame bewoners en/of bewoners in armoede), zij fungeerde als een belangrijke schakel tussen een complexe systeemwereld en een sensitieve leefwereld. De functie van bezoekvrouw is een beschermende factor gebleken voor de kwetsbare bewoners.

Instituten en regelingen werkten ineens flexibeler, sneller en daadkrachtiger en het systeem leek nu vanuit de bedoeling te werken in plaats vanuit procedures.

Er kwam veel extra creativiteit los in ons werk door noodgedwongen te kijken naar wat nog wel kan, zo ontstonden er veel online initiatieven, en andere vormen van sociaal contact (stoepgesprekken, straatbingo, bewegen op straat, tuingesprekken, kletsplekken, poëzieproject etc.). We hielden de vinger aan de pols, door present te zijn en zowel online en fysiek beschikbaar te zijn voor vragen, informatie, advies en ideeën. Dit heeft ook onze informatiepositie, zichtbaarheid en vindbaarheid versterkt.

Toegankelijk Zwolle

Een deel van de ervaringsdeskundigen/doelgroep ervaren ook voordelen van corona. In die zin dat door de digitalisering het voor hen makkelijker is om deel te nemen aan overleggen (geen reistijd, minder intensief, kortere overleggen).

Wijkcentra

- Door de coronapandemie zijn onze wijkcentra vanaf 16 maart 2020 beperkt en aangepast open geweest. Door de verplichte onderlinge afstand die moet worden aangehouden, is het nog maar mogelijk om een derde van het aantal mensen per ruimte toe te laten.

- Door de verplichte sluiting van de wijkcentra van 16 maart 2020 tot 1 juni 2020 en vanaf 1 oktober 2020 zijn veel interne en alle externe reserveringen geannuleerd. Ook zijn er door veel externe huurders, vanwege de onzekerheid van de duur van de pandemie, overige reserveringen geannuleerd.
 - Ook zijn interne activiteiten die september weer van start gingen per 1 oktober 2020 weer opgeschort.
 - Kantoren waren vrijwel onbezet en er was geen enkele dagelijkse inloop. Hierdoor zijn de bezoekersaantallen drastisch gezakt ten opzicht van 2019. Dit heeft veel invloed op onze inzet, functie, bijdragen, openingstijden, bezoekersaantallen en omzet.
-

Voor vragen over deze rapportage kunt u terecht bij:

Jos Legebeke, manager Travers Welzijn

j.legebeke@travers.nl

of

Elske Heinen, manager Travers Welzijn

e.heinen@travers.nl